Stenogrammid

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 11.04.2018, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine
1. 14:02 Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse (digitaalse isikutunnistuse kehtivusaeg) eelnõu (569 SE) kolmas lugemine
2. 14:05 Kaitseliidu seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (593 SE) kolmas lugemine
3. 14:06 Pankrotiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (575 SE) teine lugemine
4. 14:17 Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse eelnõu (598 SE) esimene lugemine
5. 14:54 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Prantsusmaa sõjalisel operatsioonil Barkhane Malis" eelnõu (608 OE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:01 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu! Alustame 11. töönädala kolmapäevast istungit. Kellel on soovi üle anda eelnõusid või arupärimisi? Ei ole soovi. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
74 Riigikogu liiget on täiskogu istungil.

---

1. 14:02 Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse (digitaalse isikutunnistuse kehtivusaeg) eelnõu (569 SE) kolmas lugemine

14:03 Esimees Eiki Nestor
Meie päevakorra esimene punkt on Vabariigi Valitsuse algatatud isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse (digitaalse isikutunnistuse kehtivusaeg) eelnõu 569 kolmas lugemine. Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Läheme lõpphääletuse juurde.
Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu 569. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu 569 seadusena vastuvõtmise poolt oli 80 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei olnud. Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seadus on vastu võetud.

---

2. 14:05 Kaitseliidu seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (593 SE) kolmas lugemine

14:05 Esimees Eiki Nestor
Vabariigi Valitsuse algatatud Kaitseliidu seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu 593 kolmas lugemine. Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Läheme lõpphääletuse juurde.
Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Kaitseliidu seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu 593. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu 593 seadusena vastuvõtmise poolt oli 77 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei olnud. Kaitseliidu seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadus on vastu võetud.

3. 14:06 Pankrotiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (575 SE) teine lugemine

14:06 Esimees Eiki Nestor
(Juhataja helistab kella.) Palun rahunege! Vabariigi Valitsuse algatatud pankrotiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 575 teine lugemine. Ettekandja õiguskomisjoni nimel on Liisa Oviir. Palun!

14:07 Liisa Oviir
Hea esimees! Head kolleegid! Õiguskomisjon juhtiva komisjonina arutas eelnõu 575 oma kahel istungil: 19. märtsil ja 2. aprillil. Esimesest õiguskomisjoni istungist võtsid osa komisjoni liikmed Uno Kaskpeit, Hardi Volmer, Külliki Kübarsepp, Liisa Oviir, Taavi Rõivas, Toomas Vitsut ja Valdo Randpere. Lisaks olid kutsutud ja osalesid Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse juhataja Indrek Niklus, eraõiguse talituse nõunik Kristiina Padu, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatuse esimees Terje Eipre, Eesti Pangaliidu esindaja Raimo Juurikas ja Finantsinspektsiooni õigusosakonna juht Siim Tammer.
Õiguskomisjoni nõunik Linnar Liivamägi selgitas sissejuhatuseks, et muudatusettepanekute esitamise tähtajaks ühtegi ettepanekut ei esitatud, küll aga on Finantsinspektsioon, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda ning Eesti Pangaliit esitanud eelnõu kohta oma arvamused. Järgnevalt saigi sõna Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatuse esimees Terje Eipre, kes tutvustas nende esitatud ettepanekuid ja märkis, et ajutine haldur teeb ära väga suure töö. Tema tööülesanneteks on kõigepealt võlausaldaja varalise seisundi määramine ja maksejõuetuse hindamine. Ta peab tagama äriühingu vara säilimise ja ettevõtte tegutsemise, st iga päev vaatama, millega juhatuse liige tegeleb, ning reaalselt kooskõlastama kogu tema igapäevase tegevuse. Samuti peab ta koostama kohtule aruande ning selgitama välja maksejõuetuse põhjused ja ka selle, kas tegemist on raske juhtimisveaga või mitte, kas esineb kuritöötunnustega tegusid jne. Seetõttu on Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja hinnangul oluline, et ajutine haldur saaks peale oma töö lõppu ja kohtumääruse jõustumist kätte oma ajutise halduri tasu. Sellega on eelnõus kenasti arvestatud. Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja arvamuse kohaselt on hästi ka see, et eelnõu järgi võib sissemakseid tegemata asutatud osaühingu puhul kohus määrata, et osanik maksab ajutise halduri tasu. Suures plaanis toetab Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda seda eelnõu ning avaldab lootust, et seda menetletakse kiiresti, kuivõrd seda muudatust on lubatud menetleda kiireloomulisena, ometi on selleks mitu aastat aega läinud.
Järgnevalt sai sõna Eesti Pangaliidu esindaja Raimo Juurikas, kes ütles, et Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja ajutise halduri tegevusega seonduva ettepaneku arvestamise eelduseks oleks pangaliidu hinnangul pidanud olema põhjalikum analüüs. Mõnevõrra tasakaalustaks eelnõuga kavandatavat muudatust pankrotiseaduse § 23 lõike 7 täiendamine, et pankrotimenetluse raugemise vältimiseks kohtudeposiiti kohtu määratud summa tasunud isikul oleks õigus vaidlustada kohtumäärust, millega kohus määras ajutisele haldurile tasu ja kulutuste hüvitise. Lisaks tekib seoses pankrotihalduri vahetamise ja tasu määramisega ka järgmine küsimus, näiteks kui esimene pankrotihaldur on raha ebaadekvaatselt ära kulutanud, siis peavad võlausaldajad ka järgmiste haldurite kulud kinni maksma.
Seejärel sai sõna Finantsinspektsiooni õigusosakonna juht Siim Tammer, kes märkis, et Finantsinspektsioon on arvamust avaldanud pankrotihalduri tasu ja panga likvideerija tasu kohta. Finantsinspektsioon ei toeta muudatust, millega soovitakse kohaldada pankrotihalduri tasu määramisel pankrotiseaduse § 65 lõikes 4 sätestatut, ja leiab, et krediidiasutuse pankrotihaldurile määratav tasu peaks olema eelkõige ja rohkem olukorrapõhine.
Jaanus Karilaid tegi ettepaneku jätkata eelnõu muudatusettepanekute läbivaatamist komisjoni 2. aprilli istungil ja nii komisjon konsensuslikult ka otsustas.
Teine istung toimus esmaspäeval, 2. aprillil. Osa võtsid seekord Uno Kaskpeit, Hardi Volmer, Külliki Kübarsepp, Liisa Oviir, Olga Ivanova, Raivo Aeg, Taavi Rõivas, Toomas Vitsut ja Urve Tiidus. Lisaks olid kutsutud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse juhataja Indrek Niklus ja sama talituse nõunik Kristiina Padu.
Komisjoni nõunik Linnar Liivamägi märkis, et eelmisel korral, kui komisjon eelnõu 575 arutas, vaadati läbi kõik esitatud ettepanekud ja selle arutelu põhjal on koostatud muudatusettepanekute tabel.

Komisjon tegi seejärel järgmised otsused. Esiteks, komisjon konsensuslikult otsustas muuta eelnõu pealkirja ja sõnastada see järgmiselt: "Pankrotiseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus". Teiseks, komisjon konsensuslikult otsustas täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 2 järgmises sõnastuses: "Kohus määrab ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamise ka juhul, kui pankrotiavalduse esitanud isik võtab avalduse tagasi pärast ajutise halduri nimetamist, kuid enne kohtu poolt pankrotiavalduse läbivaatamist." Kolmandaks tegi juhtivkomisjon konsensusliku otsuse täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 3, mille järgi ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamise kohta tehtud kohtumääruse peale võivad võlgnik, pankrotiavalduse esitaja, pankrotimenetluse raugemise vältimiseks deposiidi tasunud isik ja ajutine haldur esitada määruskaebuse. Neljas otsus, mille juhtivkomisjon konsensuslikult tegi, oli täiendada eelnõu uue §-ga 2 "Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (tehnovõrgu talumise tasu muutmine) muutmine", mille järgi asendatakse seaduses aastaarv "2018" läbivalt aastaarvuga "2019". Viies otsus, mille juhtivkomisjon konsensuslikult vastu võttis, oli muuta eelnõu algteksti § 2 ja sõnastada see järgmiselt: "1) paragrahvi 119 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: "(4) Likvideerijate tasu määrab kohus Finantsinspektsiooni ettepanekut arvestades. Tasu suurus ei või aastatasuna ületada 1% sissenõutud võlgade, müüdud vara ja võlausaldajate rahuldatud nõuete kogusummast. Likvideerijate abilistele, sealhulgas ekspertidele ja audiitoritele, ei maksta tasu rohkem kui tegutseva krediidiasutuse poolt keskmiselt makstakse vastavatel ametikohtadel töötavatele või tegutsevatele isikutele."; 2) paragrahvi 126 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: "(7) Krediidiasutuse pankrotihalduri tasu määrab kohus Finantsinspektsiooni ettepanekut arvestades. Tasu suurus ei või aastatasuna ületada 1% pankrotivara müügist ja tagasivõitmisest ning halduri muu tegevuse tulemusena pankrotivarasse laekunud ja pankrotivara hulka arvatud summast. Krediidiasutuse pankrotihalduri tasu määramisel ei kohaldata pankrotiseaduse § 65^1 lõiget 4."."
Seejärel tegi õiguskomisjon menetluslikud otsused. Kõik neli otsust tehti konsensuslikult ja need otsused olid järgmised: tehti ettepanekud saata eelnõu täiskogu päevakorda 11. aprilliks 2018, teine lugemine lõpetada ja saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lõpetatakse, 18. aprilliks 2018 ning panna eelnõu lõpphääletusele. Kõik.

14:15 Esimees Eiki Nestor
Küsimused ettekandjale. Külliki Kübarsepp, palun!

14:15 Külliki Kübarsepp
Aitäh, esimees! Hea ettekandja! Mina isiklikult pole pankrotimenetlusega kokku puutunud. Eks see temaatika ja need paragrahvid, mida me siin menetleme, ole kirja pandud üsna keerulises õiguskeeles. Kas sa oskad väga selgelt öelda, millist kasu kodanik sellest eelnõust saab?

14:15 Liisa Oviir
Tegelikult on selle seaduse eesmärk ikkagi väga spetsiifiline. See ei ole mõeldud nagu tavakodanikule, see ongi mõeldud eelkõige pankrotihalduritele, et teha nende tööd lihtsamaks ja selgemaks.

14:16 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:16 Külliki Kübarsepp
Aitäh! Kas sa oskad vähemalt seda öelda, milliseid kulutusi asjaajamisele see eelnõu ametiasutustele kaasa toob? Siin on ka tingimusi seatud, et "kui" jne. Kuidas see menetlus peaks mõjutama meie ametiasutusi?

14:16 Liisa Oviir
Aitäh! Kuluaspekti komisjoni kummalgi istungil välja ei toodud ja ükski asjaosaline seda ka eraldi lauale ei tõstnud.

14:16 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Rohkem ettekandjale küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu 575 kohta on esitatud viis muudatusettepanekut ja need on kõik juhtivkomisjonilt. Vaatame nad läbi: esimene, teine, kolmas, neljas ja viies. Eelnõu 575 teine lugemine on lõpetatud.

---

4. 14:17 Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse eelnõu (598 SE) esimene lugemine

14:17 Esimees Eiki Nestor
Vabariigi Valitsuse algatatud kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse eelnõu 598 esimene lugemine. Algataja ettekandja majandus- ja taristuminister Kadri Simson, palun!

14:17 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Lugupeetud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Olen siin teie ees, et tutvustada Vabariigi Valitsuse algatatud kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse eelnõu. Meie ülesanne on tagada riigi jätkusuutlik areng. Taristute puhul tähendab see seda, et tuleb arendada olemasolevaid võrgustikke, aga luua ka uusi. Riigi julgeoleku seisukohalt on tähtis välja ehitada idapiir, selleks vajab riik maad ja seda kindlas asukohas. Siin põrkuvadki riigi ja eraisiku huvid. Kinnisasja avalikes huvides omandamine on lubatav vaid olukorras, kus avalik hüve on kaalukam kui maaomaniku kahju, ja seejuures on riigil kohustus maksta maaomanikule õiglast ja kohest hüvitist.
Kinnisasja avalikes huvides omandamise seadus asendab kehtivat kinnisasja sundvõõrandamise seadust. Kehtiv regulatsioon ei vasta enam ühiskonna ootustele, kuna ta ei paku maa eest piisavat hüvitist, ja kehtivas regulatsioonis puuduvad ka alternatiivsed võimalused maaomandi väljaostmise kõrval.
Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses on ette nähtud, et see on protsess, mille käigus toimub läbirääkimine omanikuga kinnisasja kokkuleppel omandamiseks. Ainult siis, kui omaniku nõusolekut ei saavutata, otsustatakse kinnisasi sundvõõrandada. Ehk keskendutakse kokkuleppimisele. Lähtudes senisest praktikast, saab öelda, et ka seni on sundvõõrandamist kasutatud vaid üksikutel juhtudel. Seetõttu on kinnisasja avalikes huvides omandamisel siiamaani põhirõhk olnud kokkuleppimisel ja nii saab see olema ka edaspidi.
Suurem rõhuasetus on kokkuleppe saavutamisel riigi ja maaomaniku vahel. Kui maaomanik soovib hüvitist rahas, pakutakse talle tasu, mis koosneb kinnisasja väärtusest ja hüvitisest otseselt kaasneva varalise kahju ja saamata jääva tulu eest. Kahju hüvitamise põhimõte tähendab seda, et kahju kannatava isiku olukord peab olema võimalikult lähedane sellele olukorrale, kus tema kinnisasja ei oleks omandatud. Kui maaomanikuga saavutatakse kokkulepe, lisandub sellele veel 20% motivatsioonitasu. Teede laiendamiseks vajaliku maa väljaostmisel on selline praktika kanda kinnitanud, kuna ka hindamisaruande täpsuseks on üldjuhul just 20%. Kõige raskemad on need juhtumid, kui avalikes huvides tuleb omandada inimese elukoht. Sellisel juhul nähakse ette täiendav hüvitis kaasneva emotsionaalse kahju korvamiseks, mis on veel lisaks 10%. Väga väikeste äralõigete korral tehakse pakkumine kiirmenetluseks fikseeritud tasu eest. Sellisel juhul hindamist läbi ei viida ja pakutud hinnaga on võimalik kohe müügileping sõlmida.
Kuna kõik maaomanikud ei soovi maaomandist loobuda, pakutakse alternatiivseid võimalusi: maakorraldus, ümberkruntimine ja maade vahetamine. Maakorralduse käigus muudetakse kokkuleppel omanikuga kinnisasja piire ja see võimaldab riigile vajaliku maa asendada teise maaga. Näiteks on Rail Balticu eelläbirääkimistel selgunud, et 60% maaomanikest on väljendanud huvi saada kompensatsiooniks maad. Kuna maa on piiratud ressurss, siis on arusaadav, et põllupidajad ega metsamajandajad ei ole huvitatud rahalisest kompensatsioonist, vaid asendusmaast. Samuti ei ole nad huvitatud sellest, et nende maaüksused killustuksid. Piltlikult võib öelda, et kui uus taristu tükeldab maaüksused, siis maakorralduse abil on võimalik maatükid uuesti kokku liita. Kokkuleppel maaomanikega püütakse saavutada olukord, kus ühe isiku kasutuses olev maa jääks ühele poole raudteed. See vähendab vajadust teha põllumajandustehnikaga pikki ümbersõite maaüksuste vahel, aitab kokku hoida põllupidaja majandamiskulusid ja suurendab liiklusohutust. Seega aitab maakorraldus leevendada ka uue taristu rajamisega tekkivaid negatiivseid mõjusid elu- ja looduskeskkonnale.

On olukordi, kus on mõistlik ja otstarbekas kinnisasjade vahetamine. Kuna maade vahetamine ei ole seni just kõige paremini õnnestunud, piiratakse eelnõuga võimalust vahetada omavahel erineva sihtotstarbega ja erineva arenduspotentsiaaliga kinnisasju. Lähtutakse põhimõttest, et vahetatavad kinnisasjad peavad olema oma kasutusotstarbelt sarnased ning nad peavad asuma sarnases turupiirkonnas. Vahetamise korral motivatsioonitasu ei maksta, kuna vahetamise käigus antakse vastu samaväärne kinnisasi ja seega omaniku olukord ei halvene.
Kui maaomanikuga kokkulepet ei saavutata, otsustatakse sundvõõrandamine juba menetluse jooksul väljaselgitatud tasu eest ja täiendavat motivatsioonitasu ei maksta. Oluline on, et kokkuleppemenetluselt sundvõõrandamisele üleminek toimuks võimalikult ökonoomselt. Kinnisasja omanikule makstakse tasu välja ja kui tema kontonumber ei ole teada, deponeeritakse tasu Rahandusministeeriumi kontol. Kinnisasja valdus võetakse üle pärast tasu väljamaksmist. Sundvaldus seatakse siis, kui maad saab senisel otstarbel edasi kasutada ja maa omandamine ei ole seetõttu põhjendatud. Sundvalduse abil lihtsustatakse avalikes huvides tehnovõrkude talumist eramaal. Sundvaldus seatakse üldjuhul kohaliku omavalitsuse otsusega konkreetse isiku kasuks ja määratakse, mil viisil on ta õigustatud kinnisasja kasutama. Näiteks on õigus paigaldada avalikes huvides elektriliin. Loomulikult võib tekkida küsimus, kas riigi poolt maa omandamisel makstavad hüvitised on ikka põhjendatud. Ma olen kindel, et see on vajalik, kuna tegemist on sisuliselt sundmüügi, mitte vabaturu olukorraga. Kiire kokkuleppe saavutamine aitab riigil aega ja kulusid kokku hoida. Senine praktika maa omandamisel on olnud aga ebaühtlane. Ühesed ja selged reeglid aitavad kaasa sellele, et maaomanikke koheldakse eri menetlustes võrdselt. Seega pakutakse maaomanikule rohkem võimalusi, ühtlustatakse kinnisasja väärtuse määramise põhimõtted ja vähendatakse riigipoolset bürokraatiat toimingute tegemisel.
Teiste seaduste muudatused on vajalikud nii õiguse ühtlustamiseks kui ka kinnisasja omandamisel alternatiivsete võimaluste kasutusele võtmiseks. Maakorraldusseaduse muudatused annavad riigile õiguse maakorraldust läbi viia ja lihtsustavad ümberkruntimiskava tegemist. Maakorralduse läbiviimise eeldus on kvaliteetsed katastriandmed. Maakatastriseaduse muudatused aitavad parandada katastriandmete kvaliteeti ja nende põhjalik läbikaalumine on olnud ka Maa-ameti aastatepikkune töö. Seaduseelnõu aitasidki välja töötada eelkõige Maa-ameti maakorralduse osakonna juhataja Merje Krinal ja Maa-ameti õigusosakonna juhataja Triinu Rennu.
Head Riigikogu liikmed! See seaduseelnõu aitab mõistlikult lahendada tegeliku elu probleeme, mis tekivad siis, kui riik vajab avalikes huvides maad. Ma palun teie toetust sellele eelnõule. Aitäh!

14:24 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Andres Herkel, palun!

14:24 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Te ütlesite, et 60% maaomanikest on Rail Balticu puhul huvitatud kompensatsiooniks maa saamisest. Aga kui palju neid omanikke üldse on, kellel on õigus kompensatsiooni saada? Kas te olete siseministrilt ka küsinud, kui palju on neid idapiiril? Seal muide ei ole selles mõttes samasugust kohtlemist. Osal inimestel on tegelikult see piiririba juba välja ostetud või mingisugune kokkulepe saavutatud ning nüüd tuleb uus seadus ja selle alusel tehakse seda teisel viisil täiendavate võimalustega. Aga kui paljusid inimesi see üldse puudutama hakkab?

14:25 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Tõepoolest, senimaani on maad omandatud erinevatel juhtudel. Kõik need senised maa omandamised jäävad senise seaduse ruumi. Siin seaduses on pikk loetelu, millistel juhtudel võib tulevikus kinnisasja avalikes huvides omandamise seadust kasutada. Paraku ei ole mul teile selle seadusega seoses võimalik täpselt öelda, kui mitu omanikku on ühel või teisel trassil. See on detailselt teada Maa-ameti ametnikel, kes on ka seaduseelnõu ette valmistanud. Kuna seadus on universaalne, see ei ole mõeldud mitte ühe probleemi lahendamiseks, siis konkreetse trassi maaomanike arvu ei ole seaduseelnõu seletuskirjas välja toodud. Vabandust!

14:26 Esimees Eiki Nestor

Toomas Kivimägi, palun!

14:26 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra esimees! Väga lugupeetud minister! Tegemist on tõepoolest igati oodatud seaduseelnõuga. Ma arvan, et kui me oleks mingil imemoel suutnud selle seaduse paar aastat tagasi vastu võtta, siis oleks kindlasti olnud ka oluliselt vähem vastuseisu muu hulgas näiteks Rail Balticule. Aga üks müüt, mis sellega seoses on tekkinud, on see, et Rail Balticu trassile jääb kümneid ja kümneid maju, mida tuleb kas siis kokkuleppel omandada selle seaduse alusel või sundvõõrandada. Kas te oskate öelda Riigikogu liikmetele, mis on tegelik nende elumajade, hoonete suurusjärk, mis jäävad Rail Balticu trassile ette?

14:26 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tõepoolest, kõige raskemal juhul jääb avalikes huvides omandatava kinnisasja puhul subjektiks kellegi eluase. Seetõttu on siia veel eraldi lisatud emotsionaalset kahju korvav 10%-line lisatasu. See teema tõstatus ka siis, kui me spetsialistidega tutvustasime teemat majanduskomisjonis. Kui mu vana mälu mind ei peta, siis oli vastus, et Rail Balticu trassile jääb ette kolm kinnistut, kus inimesed praegu elavad.

14:27 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:27 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Te tõite ühe põhjusena, miks seda eelnõu on vaja, välja selle, et vähendatakse bürokraatiat. Palun, kas te saaksite täpsustada, mil moel? Kas selle tulemusena saab väita, et maaomanik ei jää nõrgemaks osapooleks kui riik?

14:27 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tõepoolest, bürokraatiat vähendatakse päris mitme sammuga, üks neist on ilmselt kiirmenetlus. Väga sageli on vaja näiteks tee laiendamiseks maaomanikult võtta väga väike osa tema maast, mõned ruutmeetrid. Senise seaduse järgi on olnud vaja see maa hinnata, suurem osa kulutustest on läinud hindamise tellimisele kutsetunnistusega hindajalt ja tegelikult on maaomanikule makstav hüvitis olnud väga väike. Nüüd on juhul, kui selle maa osakaal on väga väike, fikseeritud kiirmenetluse tasu, mis on 1303 eurot. Selle me saame maksta maaomanikule välja ilma hindamisele lisakulutusi tegemata.

14:28 Esimees Eiki Nestor
Artur Talvik, palun!

14:28 Artur Talvik
Aitäh, esimees! Hea minister! Selliste maa omandamistega on siiamaani olnud palju probleeme, viimases faasis võib-olla eriti piirialuste maadega Eesti idapiiril ja Kagu-Eestis. Seal on inimesed väga rahulolematud nende hindade või tasudega, millega need maad välja osteti. Kas te saate öelda, et selle seaduse järgi tulevad tasud on õiglased ja et see n-ö teerullimehhanism inimeste kinnisvara omandamisel ei lähe nagu liiga hulluks, et see kõik ei lähe liiga valitsuse kätte?

14:29 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tõepoolest, just selle konkreetse piirikoridori laiendamisel on kõlanud hinnanguid, et maa eest pakutakse mõnekümnest mõnesaja euroni ja maaomanikud ei ole rahul. Nagu ma enne Külliki Kübarsepale vastasin, Maa-amet on välja töötanud ratsionaalse lahenduse, et riigi kulud ei kasvaks, aga maaomanik saab ilmselt väärikama hüvitise. See on seesama kiirmenetlus. Väikeste äralõigete korral tehakse kiirmenetluse pakkumine ja siis hindamist läbi ei viidagi. On ilmselge, et selle maa maksumus on väiksem kui pakutud hüvitis. See tasu on fikseeritud 0,3-kordse keskmise brutokuupalgaga. Seega, see ajas muutub ja sellele lisandub veel motivatsioonitasu. Kui seadus praegu jõustuks, oleks see summa 1303 eurot. Selle juurde ei maksta mingit täiendavat hüvitist asjaajamise eest, kuna kogu see protsess olekski fikseeritud hinna eest maa omandamine. Kui on maaomanikke, kes ei soovi raha, vaid soovivad maad, ja kui riigil on läheduses reservmaad, siis võiks kasutada ka maakorraldusalaseid muudatusi. Näiteks võib luua võimaluse kinnisasja piiride muutmiseks, kui läheduses on vahetuseks pakkuda riigimaad samas väärtuses ja samas mahus.

14:30 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

14:30 Urmas Kruuse
Aitäh, auväärt istungi juhataja! Lugupeetud minister! Oma vastustes te märkisite, et on võimalus maksta 10% justkui boonust sellise emotsionaalse teema korral. Aga minu arvates on see, kui riik omandab elamu, inimesele ilmselt kõige keerulisem ja raskem. Vaatame hindamisakte, mida kinnisvaraettevõtjad ja spetsialistid on teinud. Tavaliselt annavad nad hinna ja ütlevad, et ±10%. Kas teile ei tundu, et 10% oma olemuselt on liiga vähe selle emotsiooni eest, kui perekonnal ei ole alternatiivi ja ta peab tõepoolest kas kodust ära minema või välja kolima, mida iganes? Kas see tundub teile õiglane?

14:31 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Selle seaduse eesmärk on see, et inimene saaks samaväärse vara kuskil mujal. Nii et hindamine peab kindlasti lähtuma sellest, et oleks võimalik soetada samaväärne elamispind. Lisaks sellele tuleb motivatsioonitasu, mis on 20%, elukoha kaotuse korral veel täiendav hüvitis 10%. See, kui luuakse mingi uus trass, millele jääb ette kellegi kodu, on üks võimalus. See seadus käsitleb ka teistsuguseid elamispindu. Pange tähele, et seda võib rakendada ka mahajäetud korterelamute puhul. Sellisel juhul peavad korterelamus, kus on vähemalt 18 korterit, olema maha jäetud vähemalt pooled korterid, kui on väiksem kui 18 korteriga maja, siis kolm neljandikku korteritest. Me teame, et Ida-Virumaal on selliseid maju, kus korteriomanikke enam leida ei suudeta, küttearved on maksmata, aga samas ei saa kohalik omavalitsus seda maja ka kuidagi võõrandatud. Ma arvan, et täpselt niisama tähtis on see seadus selle jaoks, et ta tekitab kohalikule omavalitsusele võimaluse sellest probleemist välja tulla ja deponeerida väljamõistetud tasu, kuni see maailma avarustesse kaduma läinud omanik kunagi uuesti välja ilmub.

14:33 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:33 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Te olete korduvalt vastustes välja toonud või õigemini püüdnud väita, et Maa-amet on see, kes on valmis näiteks kiirmenetluse korral tasu maksma. Kas Maa-ametil on tegelikult ka ressursid olemas? Me oleme siin saalis korduvalt ja korduvalt rääkinud sellest, et looduskaitseliste maade võõrandamine kestab kaheksa-üheksa aastat. Kas kodanik saab kindel olla, et selle eelnõu seadusena rakendumise puhul ei teki Maa-ametil sellise põhiseadusliku riive küsimust?

14:33 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Te peate tähele panema, et siin seaduses on üks erand, see on just looduskaitseliste maade vahetus. Need juhud, kui maade vahetusele on tekkinud selline keerukam maine, on nüüd kirjas erandina ja on siit viidud looduskaitseseaduse alla. Siin on selgelt kirjas, millistel juhtudel võib kinnisasja avalikes huvides omandamise seadust ellu viia. Näiteks on iga teeprojekti kuludesse ja eelarvesse juba sisse arvestatud see, et tuleb omandada maad. Nii et jah, tee-ehituse puhul võib. Samuti on lugu riigipiiri väljaehitamisega, seal on eraldi sektor just maa omandamiseks ette nähtud. Rääkides raudteetrassist, seal on täpselt samamoodi. Igasse projekti on see vajalik kulu sisse arvutatud ning projekti käivitumise esimene ja täiesti ületamatu eeltingimus on maa omandamine.

14:34 Esimees Eiki Nestor
Toomas Kivimägi, palun!

14:34 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Taas küsin võib-olla natukene müütide kummutamiseks. Kas teile on teada, kui palju n-ö sundvõõrandamisi näiteks eelmise aasta jooksul Eestis kokku läbi viidi? Menetlejaid on väga erinevaid, selles mõttes ei pruugi see väga lihtne küsimus olla, aga ütleme, et Maanteeamet, Maa-amet ja ka ministeerium? Siis tekiks mingi ettekujutus, milline koormus riigile selle

seadusmuudatuse tõttu võiks tulla. Mina pigem väidan, et võib-olla see siiski mõnevõrra suurendab ka rahalises mõttes riigi koormust, aga ma arvan, et see on igati õiglane, kuna kaalukausid saavad rohkem tasakaalu, võrreldes sellega, mis täna on.

14:35 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Ma tänan küsimuse eest! Teil võib tekkida küsimus, miks mina seda seaduseelnõu kaitsen, kui Maa-amet on Keskkonnaministeeriumi haldusalas ja maakorraldus peaks olema pigem teise ministri vastutada. Ma olen siin teie ees just seetõttu, et senimaani on sundvõõrandamisega lõppenud eelkõige juhtumid, kui ehitatakse uusi teid või tänavaid, kas linnatänavate laiendamise või maanteede ehitamise korral. Eelmise aasta täpseid andmeid mul ei ole, sest Maa-amet on seda seadust pikalt ette valmistanud ja ettevalmistamise käigus analüüsinud seda sundvõõrandamise seadust, kui sinna tehti laiendused, mis andsid võimaluse sundvõõrandada maastiku üldilmet halvendavaid ehitisi ja riigikaitselisi objekte. Siit võib näha, et kõige rohkem on sundvõõrandamist tulnud teha tee-ehitusprojektide puhul, viimasel kaheksal aastal tuli 12 teeprojekti huvides võõrandada 437 kinnisasja. Me pidime omandama 437 kinnisasja, nendest omandamistest ainult 36 lõppesid sundvõõrandamisega. Nii et ka senimaani on valdavalt omanikuga ikkagi kokkuleppele jõutud, aga see seadus annab meile, kas Maa-ametile või kohalikule omavalitsusele rohkem võimalusi maksta boonustasu. Tegelikult on see tehing ikkagi sunnitud tehing. Maade vahetamise ja ümberkruntimise võimalus peaks kindlasti just põllumajanduspiirkondade jaoks olema vägagi aus ja õiglane muudatus.

14:36 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

14:36 Andres Herkel
Aitäh! Austatud minister! Te viitasite viimases vastuses ka sellele, et kohalikul omavalitsusel tekib võimalus maksta boonustasu. Ma tahtsingi küsida, milline kogu selles protsessis on üldse kohaliku omavalitsuse roll. Ma saan aru, et riik on eeskätt see, kes on omandaja, aga ilmselt on muu hulgas probleem selles, et paljudel juhtudel on see maa kohaliku omavalitsuse kasutuses.

14:37 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Need, kellel on vaja maad omandada, võivad olla erinevad institutsioonid. Vaatame, mille jaoks neid maid tuleb omandada. Lisaks taristu või tehnovõrgu rajamisele on siin ju ka selliseid vägagi kohaliku omavalitsuse küsimusi, näiteks eratee avalik kasutamine. Me oleme järjest näinud, kuidas on tekkinud asumeid, kus inimesed ei pääse koju, sest eratee on sattunud mingite piirangute alla. See seadus annab kohalikule omavalitsusele võimaluse sekkuda. Lisaks kohalikule omavalitsusele võivad üldse menetlust läbi viia (see on piiratud loetelu) kas asjaomane ministeerium (kui on vaja ehitada vanglat, siis on see Justiitsministeerium, kui raudteed, siis majandusministeerium jne), Maa-amet, kes on praegu väga paljudel juhtudel selle koorma just enda peale võtnud, eriti ümberkruntimises on neil kompetentsi, Maanteeamet tee-ehituse puhul, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ning kohaliku huvi korral kas valla- või linnavalitsus. Rohkem neid menetlejaid olla ei saagi.

14:38 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, palun!

14:38 Krista Aru
Aitäh, härra esimees! Austatud proua minister! Võimalikul motivatsioonitasul on ette nähtud alampiir ja ülempiir. Kaitseministeerium, Eesti Omanike Keskliit ja vist ka Eesti Erametsaliit tegid ettepaneku ülempiiri mitte kehtestada. Ometi on nähtud ette see kehtestada, 50-kordsena küll. Kas te selgitaksite alam- ja ülempiiri vajalikkuse motiive?

14:39 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Tõepoolest, seaduseelnõus on kehtestatud alam- ja ülempiir. Alampiir on selline, mis Maa-ameti senise kogemuse põhjal peaks motiveerima. Kui alampiir oleks väga madal, siis võiks juhtuda, et maaomanik ei leia motivatsiooni ka väga väikese lõigu loovutamiseks kokku leppima tulla, sest võimalik hüvitis ei

motiveeri teda selleks. Ülempiiri puhul on motivatsioonitasu 59 250 eurot, s.o 50-kordne keskmine brutokuupalk. Ehk ajas see muutub, sest brutokuupalk muutub. Aga see ei tähenda tegelikku ülempiiri, sest juurde tuleb – ja ilma ülempiirita – kinnistu tegelik väärtus. Nii et see on motivatsioonitasu ülempiir. Kui midagi on vaja ehitada, siis omandatakse alati ainult see osa maast, mida tegelikult vaja on. Väga harva nähakse ette, et riik omandab suurema osa maast, eeldusega, et see jäetakse reservmaaks, et saaks teisi krunte kokku vahetada. Valdavalt mingeid ülisuure mahuga omandamisi näiteks taristuobjektide rajamisel ei olegi vaja teha.

14:40 Esimees Eiki Nestor
Urve Tiidus, palun!

14:40 Urve Tiidus
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Te tõite siin esile statistika, et möödunud aastal on riik üle võtnud 437 kinnisasja ja 36 neist olid sundvõõrandamised. Kas te oskate kuidagi prognoosida mingisugust tendentsi või trendi? Kas uue regulatsiooni järgi avalikes huvides maa omandamine on kasvavas trendis või kahanevas trendis või on tegu püsiva olukorraga?

14:41 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Aitäh! Ma väljendasin ennast hooletult. Ma tegelikult tahtsin öelda, et eelmise aasta andmeid mul ei ole. Mul on andmed pikema perioodi kohta: arvud, mis ma välja tõin, olid perioodi 2006–2014 ehk lausa kaheksa aasta kohta. Kaheksal aastal oligi valdavalt tegu tee-ehitusprojektidega: ehitati uusi teid või siis laiendati olemasolevaid ja pidi iga kilomeetri teepeenra ehitamiseks eri omanikelt maad omandama. Ja kokku oli neid 437 juhtumit ja ainult 36 lõppesid sundvõõrandamisega. Rohkem kui 400 puhul saadi kokkuleppele. Kui te tahate nüüd prognoosi tuleviku kohta, siis me teame, et idapiiri väljaehitamine vajab lisamaad. Samuti teame, et me laiendame kolme põhimaanteed, kus valdavalt peab laiendamine toimuma eramaade arvel, ka teame, et me hakkame ehitama Rail Balticut. Nii et ilmselt kokkuleppimise vajadus kasvab.

14:42 Esimees Eiki Nestor
Raivo Aeg, palun!

14:42 Raivo Aeg
Aitäh! Hea minister! On arusaadav, et kui on vaja kuskil mingi riba omandada mingi objekti ehitamiseks, siis seda tehakse just selles ulatuses, mis vajalik on. Aga kui on vastupidi, et enne on põllu jagu maad, aga järele jääb ainult peenra jagu maad, kas siis omanikul on ka õigus soovida, et see maa ikkagi terves tükis ära ostetakse? Ei ole ju mitte mingit mõtet, et killuke järele jääb.

14:42 Majandus- ja taristuminister Kadri Simson
Jah, on küll. Siis riik omandab ka selle killukese ja jätab reservmaaks.

14:42 Esimees Eiki Nestor
Eelnõu algatajale rohkem küsimusi ei ole. Aitäh! Majanduskomisjoni ettekandja on Erki Savisaar. Palun!

14:43 Erki Savisaar
Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Majanduskomisjon arutas eelnõu 2. aprillil k.a ja minister andis meile ka seal väga põhjaliku ülevaate plaanitavatest muudatustest. Lisaks ministrile olid kohal Maa-ameti peadirektori asetäitja kinnisvarakatastri valdkonnas Triinu Rennu, Maa-ameti maakorralduse osakonna juhataja Merje Krinal ning MKM-i transpordi arengu ja investeeringute osakonna peaspetsialist Andres Lindemann.
Peale põhjalikku ülevaadet tekkisid meil mõned küsimused, mis olid suhteliselt sarnased nendega, mis meil siin saalis hetk tagasi kõlasid. Käiks need siiski üle. Näiteks küsiti, et kinnisasja väärtuse arvutamiseks kasutatakse samaväärses piirkonnas sarnaste objektidega sooritatud tehingute hindade põhimõtet. Oli küsimus, miks seda andmestikku ei kasutata kiirmenetluses. Vastuseks ütles Merje Krinal, et selline metoodika ei ole sobilik, kuna omandatakse kinnisasi, mille eeldatav turuväärtus jääb

alla 0,3-kordset keskmist brutopalka. Nii madala hinna eest ei ole maaomanikud senise praktika järgi nõus tehinguid tegema. Siinjuures tuleb arvestada, et maa hindamine maksab iseenesest umbes 300 eurot. Mõistlikum on pakkuda omanikule tasu, mis motiveeriks teda tehingut tegema. Siit ka see miinimumtasu, milleks on 0,3 keskmist brutopalka, alla mille enam maid ei osteta ega pakkumisi ei tehta.
Oli küsimus, mida teeb riik siis, kui omanikud pole nõus kinnisasja vahetamise või piiri nihutamisega. Nii nagu praegu, kui kompromissi ei leita, siis trassiks vajalik maa sundvõõrandatakse, kuid eelnõu annab juurde mitu alternatiivset võimalust. Eelnõu ei reguleeri sundvõõrandamist. Sundvõõrandamiseni jõutakse edaspidi juhul, kui ei sobi pakutud ostusumma, ei sobi maa vahetamine, ei sobi piiri nihutamine või ümber kruntimine kõige viimase meetmena. Kui me räägime ümberkruntimisest, siis see saab toimuda ainult kõigi osapoolte nõusolekul. Võib vajalik olla, et lisaks ühele omanikule ja riigile tuleb ka teiste kinnistute piire kuidagi ümber korraldada ja mujale nihutada, sellisel juhul peavad kõik nõus olema.
Jaanus Marrandi märkis, et ümberkruntimist on varem tehtud maakorraldusseaduse alusel. Merje Krinal kinnitas, et nii see on, kuid sellist ümberkruntimist on tehtud ainult maareformi raames. Kehtiva õiguse järgi on selline pädevus ainult kohalikul omavalitsusel. Toona nende toimingute puhul hindamisprotseduure ei kasutatud. Oli veel küsimus, kas kinnisasja piiride muutmisel arvestatakse ka maa väärtust. Vastus kõlas, et arvestatakse küll: põllu vastu pakutakse põllumaad, metsa vastu metsamaad jne.
Tunti huvi, mis järjekorras riik omanikule neid kõikvõimalikke alternatiive pakub. Triinu Rennu selgitas, et iga olukord on erinev, kuid protsess algab alati sellega, et Maa-amet selgitab omanikule tema õigusi. Kinnisasja piiride muutmise võimalikkus sõltub näiteks asjaolust, kas riigil on läheduses maad, millega tehinguid teha. Esimene riigi pakkumine on reeglina omandada kogu kinnisasi omaniku nõusolekul, samas ei ole riik kohustatud seda pakkumist tegema. Järgmisena pakutakse omanikule riigi jaoks vajaliku maa ostu ja kui ka sellega nõus ei olda, siis tehakse sundvõõrandamise otsus. Praegu on riigil võimalik pakkuda ainult maa ostmist ja kompensatsiooni, kuid oleks vaja märksa paindlikumat lähenemist, kuna üldjuhul pole kinnisasja omanik huvitatud maa võõrandamisest, mistõttu ei ole tegemist vaba turu olukorraga. Merje Krinal lisas, et laias laastus võib omanikud jaotada kaheks. Ühtede jaoks on maa seotud elatusallikaga, mida nad soovivad säilitada ja võimalusel edasi kasutada. Teised omanikud eelistavad terve maatüki müüki. Neilt, kes soovivad maatükki müüa, ostetakse see ära, et saadud maad vajadusel kasutada naabruses asuvate maatükkide ümberkujundamiseks. Meile toodi ka näiteid erinevatest põllumajandusmaadest.
Veel oli juttu korteri sundvõõrandamisest ning oli küsimus, millistes oludes seda võiks kasutada. Saime teada, et selle eelnõuga võimaldatakse omandada korteriomandeid korterelamutest, kus on paljude korterite kasutamisest loobutud ning korterelamut ei ole otstarbekas rekonstrueerida. Riik peab tagama inimeste ohutuse, kuid paljud korterelamud ei vasta ohutusnõuetele. Korterelamu seisundi parandamiseks on vajalik kõigi korteriomanike koostöö. Minister täiendas, et neid kortereid saab riik omanikelt osta. Sundvõõrandada tuleb korteriomandeid enamasti siis, kui omanikuga pole võimalik kontakti saada ning omanik ei tasu arveid. Sven Sester küsis, mis erisused on, kui omandataval maal asub kellegi kodu. Merje Krinal selgitas, et eelnõu kohaselt menetluses erisusi ei kehtestata ning ka sellisel juhul saab vajadusel sundvõõrandamist kasutada.
Küsiti ka, kuidas arvestatakse kinnisasja tehtud investeeringuid kinnisasja väärtuse hindamisel. Saime vastuse, et eesmärk on isiku asetamine olukorda, mis on võimalikult lähedane olukorrale, milles ta oleks olnud, kui hüvitamise kohustuse aluseks olevat asjaolu ei oleks esinenud. Tuleb välja arvutada ehitise maksumus turul samaväärsete kinnisasjade hinna alusel. Kui sarnaste kinnisasjadega pole tehinguid tehtud, siis tuleb lähtuda kuluarvestusest ja lisandub veel motivatsioonitasu.
Küsisime ka teiste riikide praktika kohta ja saime teada, et seda eelnõu ette valmistades on tutvutud teiste riikide praktikaga. Kaasajastatud õigusega riikides käib taristuprojektide elluviimine rahumeelselt ning proovitakse saavutada kokkuleppeid, millega kõik osapooled rahule jääksid. Samas võivad mõnes riigis taristuprojektid venida kümnetesse aastatesse, kuna riik ei suuda maaomanikele head alternatiivi pakkuda. Selles eelnõus on püütud kõiki paremaid praktikaid arvestada.
Toomas Kivimägi märkis, et menetluse pikkus on oluline, arvestades asjaolu, et osa omanike vastasseis pole ajendatud mitte niivõrd isiklikust huvist, kuivõrd soovist mõnda projekti takistada. Küsisime, milline on maksimaalne kinnisasja omandamise protsessi pikkus ja kuidas sel juhul kaalutakse, kumb huvi on suurem: kas erahuvi või avalik huvi. Merje Krinal selgitas, et enamasti otsused tuginevad

üldplaneeringule. Pärast planeeringumenetluse lõpetamist ei saa projekti takistada, kuid vaidlustada saab hüvitise suurust. Seadusega sätestatakse tähtajad, mille raames peab tegutsema. Omandamismenetluse mõistlik kestus on kuus kuud. Planeerimisotsus jõustub niikuinii ning kohus esialgset õiguskaitset Eesti praktikas ei ole rakendanud. Oli küsimus ka looduskaitse eesmärgil kinnisasjade omandamise kohta. Saime teada, et käesolev seadus seda ei reguleeri.
Raivo Põldaru tundis huvi, kui kiiresti saavad maaomanikud hüvitise. Minister ütles, et maade omandamiseks vajalik raha on projekti eelarves olemas ning raha kantakse üle esimesel võimalusel. Oli ka küsimus, kuidas vältida olukorda, kus lähtudes avalikust huvist maa omandatakse, kuid seejärel ei kasutata seda maad tolle avaliku huvi täitmiseks. Avalikud huvid võivad muutuda. Triinu Rennu vastas, et sellisel juhul saab omanik maa tagastamist nõuda. Oli ka küsimus, mitu töökohta luuakse seoses käesoleva eelnõuga. Vastuseks saime, et uusi töökohti ei teki ning eelnõus sätestatud protseduur on kehtivast kordades lihtsam, mis pigem tähendab töökohtade vähenemist.
Selle vestluse lõpuks tegi komisjon konsensusega otsused: teha ettepanek esimene lugemine lõpetada ning määrata muudatusettepanekute tähtajaks kümme tööpäeva ehk 25. aprill 2018 kell 17. Aitäh!

14:54 Esimees Eiki Nestor

Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Aitäh, Erki Savisaar! Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu 598 esimene lugemine on lõppenud. Määran muudatusettepanekute tähtajaks 25. aprilli kell 17.

---

5. 14:54 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Prantsusmaa sõjalisel operatsioonil Barkhane Malis" eelnõu (608 OE) esimene lugemine

14:54 Esimees Eiki Nestor

Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Prantsusmaa sõjalisel operatsioonil Barkhane Malis" eelnõu (608 OE) esimene lugemine. Algatajapoolne ettekandja kaitseminister Jüri Luik, palun!

14:55 Kaitseminister Jüri Luik

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus otsustas oma 22. märtsi istungil esitada teile arutamiseks otsuse eelnõu, mis võimaldab Eesti Kaitseväel panustada kuni 50 tegevväelasega Prantsusmaa juhitud sõjalisse operatsiooni Barkhane Mali Vabariigis. Otsus lähtus eesmärgist panustada solidaarselt Euroopa lõunasuunaliste ohtude ohjamisse ja ühtlasi süvendada strateegilist koostööd Eesti ühe olulise liitlase Prantsusmaaga. Otsusele eelnesid kahe riigi vahelised kõrgetasemelised poliitilised konsultatsioonid, staabikõnelused ja ametkondlikud analüüsid, sh põhjaliku sõjalise hinnangu koostamine.
17. jaanuaril 2018 edastas minu kolleeg Prantsusmaa kaitseminister Eestile ametliku kutse anda oma panus operatsioonis Barkhane ja tõhustada kahepoolset sõjalist koostööd ka muul viisil. 8. märtsil edastas Mali Vabariik diplomaatilise noodiga Eestile ametliku loa Eesti üksuste viibimiseks Mali Vabariigi territooriumil.
Operatsioon Barkhane toimub Aafrikas Saheli piirkonnas. Saheli piirkond hõlmab viit riiki: Mauritaania, Mali, Burkina Faso, Niger ja Tšaad. See on Prantsusmaa suurim sõjaline välisoperatsioon isikkoosseisuga 4500 meest, mille strateegiliseks eesmärgiks on sealt lähtuvate üleilmsete, aga eelkõige Euroopa-suunaliste probleemide – terrorism ja immigratsioon – ohjamine. Euroopa lõunapiiri aladel jätkub ebastabiilsus ja seda soodustavad arengud: terrorism, relvastatud mässutegevus ja muude julgeolekut destabiliseerivate faktorite levik. Paljuski neist on ju ka tingitud illegaalne massiimmigratsioon ja muud seonduvad probleemid.
Need on endiselt ühed suurimad lõunast lähtuvad väljakutsed Euroopale. Nende ohjamine, sealhulgas juurpõhjustega tegelemine nõuab Euroopa riikidelt ühist pingutust ja panustamist, et probleemide süvenemine ei tooks kaasa negatiivseid tagajärgi Euroopa riikidele.
Eesti kaitsepoliitika huvides on toetada stabiilset julgeolekukeskkonda ja Euroopa riikide solidaarset panustamist Euroopat mõjutavate ohtude vastases võitluses, ja seda loomulikult võimaluse korral nende tekkekohas. Ühtlasi tihendab panustamine Eesti ja Prantsusmaa strateegilisi ja poliitilis-sõjalisi

suhteid ning parandab Eesti positsiooni olulistes julgeolekuküsimustes NATO-s ja Euroopa Liidus. Tuleb muidugi ka arvestada Prantsusmaa üksuste panust NATO kohalolekusse Eestis. Prantsuse kompanii osales Eestis 2017. aastal eFP koosseisus ja samuti osaletakse 2019. aastal. Selle kohta on Prantsuse president Emmanuel Macron teinud juba ka avalduse. Lisaks suurendab meie panus Malis Eesti ja Prantsusmaa kaitsejõudude koostöövõimet.
Ja nüüd paari sõnaga ka sellest, mida meie tegevväelased seal tegema hakkavad. Arvestades operatsioonilisi vajadusi ja meie Kaitseväe sõjalist hinnangut, on plaanis operatsioonile saata mehhaniseeritud jalaväerühm, rahvuslik toetuselement ja staabiohvitserid. Rühma operatsioonipiirkonnaks on Mali, ülesanneteks Gao piirkonnas asuva sõjaväebaasi kaitse, sh valvepostide mehitamine, baasi lähiümbruses patrullimine ja ka kiirreageerimine ohusituatsioonides baasi lähimas ümbruses. On ka valmidus täita hiljem konvoikaitsega seotud ülesandeid. Operatsioonile lähetatav rühm moodustatakse Eestis Scoutspataljoni baasil ja rühm saab olema integreeritud Prantsusmaa üksuste koosseisu.
Kui Riigikogu selle mandaadi heaks kiidab, siis sõidab üksus praeguste plaanide järgi Malisse juunikuus. Mali Vabariigiga ja samuti Nigeriga, kellest oleneb väga palju Gao baasi varustamine, peame ka läbirääkimisi vägede staatuse lepingu sõlmimiseks. Ma võin Riigikogule kinnitada, et enne, kui vägede staatust puudutav leping, mis annab meie üksustele immuniteedi Mali ja Nigeri kohtupidamise eest, sõlmitud ei ole, me muidugi oma poisse ja tüdrukuid sinna ei saada. Sellega ma praegu lõpetan. Aitäh teile!

15:00 Aseesimees Enn Eesmaa
Ministrile on ka küsimusi. Martin Helme.

15:00 Martin Helme
Aitäh, lugupeetud asespiiker! Lugupeetud minister! Kordan veel üle, et see ei ole ju NATO missioon. Me räägime siin, et prantslased on NATO kontekstis Eestis abiks, aga see ei ole NATO missioon. Mulle jäid siin mõned asjad natuke kõrva kriipima. Mulle tundub küll, et immigratsioonivastast võitlust Malis ei ole kõige mõistlikum pidada niimoodi. Seda võiks ikkagi teha eelkõige Euroopa välispiiri valvates, kus ressurss on teine. Minu meelest ei ole Eesti endine koloniaalriik, suurriik, kes võiks tegeleda politseitööga kunagistes kolooniates. Ma ei saa aru, miks me peame prantslastele auksiliaarideks minema, mingeid konvoisid valvama. Kas sellise kauba me olemegi NATO-s teinud, et kui prantslastel on vaja oma endistes kolooniates korda luua, siis muidu nad meid venelaste eest kaitsma ei tule, kui me sinna ka oma mehi ei saada? Või on veel mingi muu kokkulepe kuskil peidus?

15:01 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! Kuna te olete suur välis- ja kaitsepoliitika huviline, siis te teate, et sellist kaupa kunagi ei tehta. Aga loomulikult mõjutab ühe riigi otsus seda, millised on tema suhted teise riigiga, antud juhul Prantsusmaaga laiemas mõttes. Inimesed, kes teevad Malit puudutava otsuse, teevad loomulikult ka otsused, mis puudutavad osalemist Euroopa üksustes, aga kindlasti ei ole tegu mingi üks ühele vahetusega. Olulisem on arvestada, et Prantsusmaa on Eestit väga tugevalt toetanud väga mitmes kaitsepoliitilises küsimuses. Prantsuse üksuste paigutamine Vene piiri äärde kujutab endast nn ettepaigutatud kohalolekuga heidutust. See on ülimalt revolutsiooniline samm, sest prantslaste klassikaline kaitsekontseptsioon ei näe ette heidutuse ettepaigutamist, vaid heidutuse tagamist strateegilise tuumarelvaga, mis, nagu me teame, on prantslaste võimaluste arsenalis olemas. See vaidlus kestis kogu külma sõja ajal ja seetõttu prantslased ei paigutanud oma vägesid kunagi otseselt tulejoonele Ida-Saksa ja Lääne-Saksa piiril.
Nii et prantslaste jaoks on see väga oluline samm ja ma usun, et ka meie jaoks, kes me oleme samuti huvitatud Euroopa stabiilsusest ja nende ohtude minimeerimisest, mis lähtuvad Aafrikast. On täiesti loomulik, et ka meie anname oma panuse, ja miks mitte teha seda koostöös väga hea liitlase Prantsusmaaga.
Mis puutub migrantide peatamisse piiril, siis teie teate sama hästi kui mina, millised probleemid sellega tekivad. On ju ikkagi üks väga oluline poliitiline suund stabiliseerida olukord nendes nn juurriikides, seal, kus probleemid tekivad. Samast vaatenurgast võime analüüsida ka näiteks Euroopa Liidu suhteid

Türgiga, kus pikka aega oli oluline põgenike läbipääsukanal, mis nüüdseks on praktiliselt suletud. Loomulikult, sellistes keerulistes küsimustes tuleb alati teha mingeid poliitilisi ja strateegilisi valikuid. Ja nüüd on teie ees see valik, mille kohta Vabariigi Valitsus palub teil otsuse langetada.

15:04 Aseesimees Enn Eesmaa
Mart Helme.

15:04 Mart Helme
Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Ma ei saa kuidagi võtta tõsiselt seda, et NATO asutamislepingu artikkel 5 justnagu ei hakkaks tööle, kui me ei saada 50 Eesti sõdurit Malisse. Ma ei saa seda kuidagi uskuda. Sellisel juhul on NATO täiesti mõttetu organisatsioon ja ma ei näe sellesse organisatsiooni kuulumisest kasu ei Prantsusmaale ega Eestile. Artiklit 5 on kõik riigid valitsuste tasemel korduvalt kinnitanud ning seega on selle täitmine kõikidele riikidele kohustuslik, kui keegi peaks ründe alla sattuma. Tulles aga tagasi konkreetselt selle missiooni juurde, on selge, et umbes pool Musta Aafrika elanikkonnast tahaks Euroopasse ümber asuda. No 50 sõduriga seda ei peata ka parima tahtmise juures. Minu küsimus aga on: kas meie kontingent on seal sellistes oludes, et me võime olla suhteliselt kindlad, et me ei too sealt tagasi laipu?

15:06 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh küsimuse eest! Mis puudutab Eesti Kaitseväe tegevust eri regioonides väljaspool Euroopa piire, siis meie suurust arvestades on ju täiesti loomulik, et meie osalemine ei too kaasa situatsiooni järsku muutust. Me peame oma suurusele ausalt silma vaatama ja ütlema, et meie panus võib eelkõige olla toetav ja selle panuse põhjendused on eelkõige poliitilised. See on paratamatu, arvestades meie väiksust. Loomulikult me ju osaleme ka stabiliseerimismissioonil Afganistanis, mille puhul võib samuti küsida, kui suur on sellest saadav lisandväärtus. Aga selge on, et me saame omapoolse osalemise, omapoolse toetusega indikeerida seda, et me võtame Euroopa julgeolekut tõsiselt.
Mis puutub inimohvritesse, siis minust oleks äärmiselt vastutustundetu seista siin puldis ja öelda, et inimohvrid on täiesti välistatud. Tegu on operatsioonitsooniga. Me oleme seda missiooni kujundades püüdnud teha niimoodi, et inimohvrite tekkimise võimalus on minimeeritud. Aga tegu on sõjalise operatsiooni piirkonnaga, nii et mingit garantiid ei saa anda mina ega keegi teine.

15:07 Aseesimees Enn Eesmaa
Martin Helme, teine küsimus.

15:07 Martin Helme
Aitäh! Nüüd mul on selline mure. Kui me vaatame, mis toimub Süürias, siis ma julgen väita, et maailma julgeolekuolukord on enam-vähem sama ohtlik, kui ta viimati oli Kuuba kriisi ajal. Venelaste ja ameeriklaste laupkokkupõrge on selgelt õhus. Me mäletame, et Gruusia sõja ajal grusiinid saatsid oma missioonisõdureid samuti Lähis-Itta, kui ma õigesti mäletan, siis Afganistani. Ja Gruusia sõja puhkedes istusid nad seal nädalate kaupa ega saanud koju, et oma kodumaad kaitsta. Kui Lähis-Idas läheb olukord veel kuumemaks, võib rahvusvahelise julgeolekuolukorra üle ääre keemine mõjutada ka meie julgeolekut. Venelased võivad otsustada siin mingi provokatsiooni või kõrvaltegevuse korraldada. Kui kiiresti saavad meie sõdurid sellisel juhul koju? Kas meil on selle peale mõeldud? Kas selleks on tehtud vajalikud ettevalmistused?

15:08 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! Me oleme arvestanud kõikvõimalikke asjaolusid, sh teie nimetatud asjaolusid. See üksus, millega me sellel operatsioonil osaleme, on siiski väga väike. Aga loomulikult, kui peaks tekkima mingisugune kriisiolukord, siis me teeme kõik endast oleneva, et see üksus võimalikult kiiresti koju tuua. Nii et kõigile neile küsimustele on mõeldud. Peastaap on päris põhjalikult analüüsinud kõiki asjaolusid, mis puudutavad selle konkreetse rühma väljasaatmist, ja nende hinnangul üksuse väljasaatmine ei kahjusta Eesti kaitsevõimet.

15:09 Aseesimees Enn Eesmaa

Peeter Ernits.

15:09 Peeter Ernits
Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Ma loen siit, et Mali välisministeerium on meid sinna kutsunud tänavu 17. jaanuaril. Ja nüüd me anname mandaadi kuni vana-aastaõhtuni kuni 50 Eesti tegevväelasele. Aga samas ma loen: "Lisaks on Eesti taotlemas kutset Nigeri Vabariigilt, mille kaudu Eesti kaitseväe kontingent Malisse liigub ja sealt naaseb." Täna on 11. aprill. Vaadakem asjaajamise kiirust: 17. jaanuaril laekus Mali kutse meile, nüüd on läinud terve kvartal ja rohkemgi, ent nagu ma aru saan, me alles ootame kutset Nigeri Vabariigilt. Poisid peaksid varsti minema hakkama. Nagu ma aru saan, sinna saab ainult läbi Nigeri. Või mis seos selle Nigeri kutse ja missioonile saatmise vahel on?

15:11 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! Seos on selline, et üks suur sõjaväelennuväli, mida operatsiooni käigus kasutatakse, asub Nigeris. Kui me tahame seda lennuvälja kasutada, siis kuigi me sõidame Nigerist ainult läbi ja teoreetiliselt ei tohiks seal midagi juhtuda, me praktiliselt mingeid riske ei võta. Sel põhjusel me tahame, et selle situatsiooni puhuks oleks olemas kõik vajalikud õiguslikult pidavad paberid. Kui mingil põhjusel neid ei õnnestu saada, siis on võimalik meie poisid-tüdrukud toimetada otse Gao lennuväljale. See on sõjaväelennuväli, mida ümbritseb sõjaväebaas. See on suur sõjaväelennuväli, aga osa selle rajast on remondis ja seetõttu ei saa sinna maanduda kõige suuremad transpordilennukid. Aga kui selline probleem tekib, siis me viime oma üksuse otse Gaosse, otse sinna baasi keskele, kus see lennuväli asub. Nii et selles mõttes on see pigem üks niisugune kindlustav variant. Me ei pea tingimata seda Nigeris asuvat baasi kasutama.

15:12 Aseesimees Enn Eesmaa
Johannes Kert.

15:12 Johannes Kert
Tänan, härra esimees! Lugupeetud minister! Mul on pigem lühike kommentaar. Tähendab, nii idas ei ole Prantsuse sõjaväelased oma kontingendiga olnud aastast 1812. Aga eelpositsioneeritud on Prantsuse maaväeüksused olnud Lääne-Berliinis. Seal on nad küll olnud julgestuseks Nõukogude kallaletungi vastu. Kolleegidele saalis on mul öelda seda, et 15 aastat tagasi me olime missiooniga Iraagis, algas meie kaitseväe tõsiseltvõetavuse reklaam ameeriklaste jaoks ja see õnnestus. Hiljem, Suurbritannia kontingendi koosseisus Afganistanis sai saavutatud täielik õnnestumine. Nüüd me tahame selle saavutada teise suure Euroopa Liidu riigi silmis, see on Prantsusmaa. Tänan!

15:13 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! Olen sada protsenti nõus. Nagu te viitasite, Berliin oli tõepoolest selline koht, kuhu oli paigutatud Prantsuse üksus. Unustasin oma sissejuhatuses lisada, et operatsiooniga ühinevad ka Briti üksused. Britid saadavad sinna neli hiigelsuurt Chinooki tüüpi transpordihelikopterit koos meeskonna ja hooldetiimidega. Nii et ka britid ühinevad selle missiooniga.

15:14 Aseesimees Enn Eesmaa
Arno Sild.

15:14 Arno Sild
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud minister! Te tegelikult poolenisti juba vastasite küsimusele, mis ma tahtsin esitada. Mis maade sõjaväelased peale Prantsusmaa ja Eesti sellest operatsioonist osa võtavad?

15:14 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! Nagu ma nimetasin: prantslased, inglased ja väike Eesti üksus. Need on riigid, mis osalevad sellel operatsioonil.

15:14 Aseesimees Enn Eesmaa

Urve Tiidus, palun!

15:14 Urve Tiidus
Aitäh, juhataja! Lugupeetud minister! Siin seletuskirjas on väga kenasti räägitud, et juba viies aasta käib, kui prantslased on sealkandis islami äärmusrühmitusi ohjeldanud. Ja selle operatsiooni eesmärk, kuhu ka nüüd Eesti inimesed lähevad, on stabiliseerida sõjaliste operatsioonidega olukorda selles piirkonnas, et riik saaks ise hakkama. Minu küsimus eeldab teilt mingisugust prognoosi või lühikest kommentaari, kui kaua võiks veel aega kuluda, enne kui olukord seal stabiliseerub ja selliste väeüksuste osalemist seal ei ole enam vaja. Kas seda on võimalik üldse kuidagi ette ennustada?

15:15 Kaitseminister Jüri Luik
Arvestades Mali suurust ja keerulist poliitilist olukorda, ma usun, et see prantslaste juhitav missioon jääb sinna veel väga pikaks ajaks. Eesti on öelnud ühemõtteliselt, et üle ühe aasta me sellel missioonil kindlasti ei ole. Me oleme prantslasi sellest informeerinud. Aasta pärast me sealt lahkume. Ja nagu öeldud, see ei oleks meie esimene missioon Aafrikas. Nagu mäletate, meil oli sõjaline missioon ka Kesk-Aafrika Vabariigis.

15:16 Aseesimees Enn Eesmaa
Mart Helme.

15:16 Mart Helme
Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Natuke spekuleeriks. Prantsusmaa on NATO liikmesriik ja Euroopa Liidu liikmesriik ning meie liitlane, seejuures kahtlemata väga lugupeetud liitlane. Aga kujutame nüüd ette: Aafrikas on väga palju riike, kus käib kas väiksema või suurema intensiivsusega kodusõda ja mis ilmselgelt on Euroopa jaoks immigratsiooniallikad – näiteks nn Belgia Kongo, näiteks Nigeeria, mis on endine Briti asumaa. Kui Suurbritannia või teised NATO-liitlased kutsuvad meid osalema sealsetel missioonidel, kas meil on siis solidaarne kohus ilmtingimata minna? Või me ikkagi mingil hetkel saame öelda, et vaadake, sõbrad, meie jõud lihtsalt ei kanna välja – solidaarsus solidaarsuseks?

15:16 Kaitseminister Jüri Luik
Aitäh! See on väga oluline küsimus. Loomulikult langetatakse igal sellisel operatsioonil osalemise kohta eraldi otsus, arvestades kõiki asjaolusid, nii rahvusvahelisi kui ka meie enda võimekust. On selge, et me ei saa olla kõigiga ja kogu aeg solidaarsed. Me anname oma parima. Kuid ka praegu me võime lugeda üles terve hulga kriisikoldeid maailmas, kus Eestil mingit rolli ei ole. Nii et on selge, et me ei saa igal pool osaleda, isegi kui meie liitlased meid kutsuvad.

15:17 Aseesimees Enn Eesmaa
Peeter Ernits.

15:17 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Ma jätkan sellesama küsimuse teemaga. Praegu me anname mandaadi kuni selle aasta lõpuni, aga te ütlesite, et meie tegevväelased jäävad sinna kuni aastaks, järelikult ühe korra tuleb mandaat veel anda. Ning kas teie sahtlis on kutseid ka kusagilt mujalt, kas meie liitlastelt või mõnelt sõbralikult Aafrika riigilt, kuhu tuleks järgmisena minna?

15:18 Kaitseminister Jüri Luik
Mis puudutab mandaadi pikkust, siis Eesti parlament annab mandaate üheks aastaks. Loomulikult me oleme prantslasi ka informeerinud, et kui me järgmise poole aasta kohta mandaati ei saa, siis me oleme sunnitud sealt lahkuma. Nad on meie parlamentaarsest protseduurist teadlikud. Aga mis puudutab kutseid, mis mul ehk sahtlis on, siis selle sisuga kutseid mul sahtlis ei ole.

15:18 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Urve Tiidus!

15:18 Urve Tiidus
Aitäh! Lugupeetud minister! Te nii kenasti paaril korral mainisite, et nende kaitseväelaste seas on poisid-tüdrukud. Kuidagi niimoodi te ütlesite. Kas naistegevväelased ka osalevad sellel missioonil?

15:19 Kaitseminister Jüri Luik
Teate, ma jään praegu vastuse võlgu, aga tavaliselt osalevad kõigil meie rahvusvahelistel missioonidel ka naised. Kõik oleneb sellest, milliseid spetsialiste on vaja ja millistel asjaoludel on võimalik neid kasutada. Arvestada tuleb ka teatavaid kultuurilisi aspekte. Üldiselt me proovime kasutada kõiki oma kaitseväelasi nii hästi, kui nende väljaõpe võimaldab, olgu nad mehed või naised.

15:19 Aseesimees Enn Eesmaa
Auväärt minister, suur aitäh! Teile rohkem küsimusi ei ole. Riigikaitsekomisjoni arutelu toob teieni Madis Milling.

15:19 Madis Milling
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Nagu kaitseminister juba selgitas, tegemist on eelnõuga, mille otsusena jõustumisel saab Eesti saata kuni 50 tegevväelast osalema Prantsusmaa operatsioonil Barkhane Malis. Täpsustusena, et rotatsiooniperioodil võib meie kaitseväelaste arv suureneda kuni 100 tegevväelaseni. Kaitseminister tegi väga põhjaliku ja detailse ettekande ning ka aja kokkuhoiu huvides ei ole mul mõtet kõike seda teile veel kord korrata. Tooksin aga esile veel mõned olulised mõtted.
Vahest te mäletate, et Prantsusmaa lahingukompanii koos rasketehnikaga oli Eestis ja Prantsusmaal oli see plaanitud ühekordse missioonina Eestis. Otsus osaleda prantslaste juhitud operatsioonil Malis andis impulsi, mille tulemusena tuleb Prantsuse lahingukompanii Eestisse veel. Seega me näeme, kuidas üks meie otsus võib mõjutada otsustajaid Pariisis, ja see on äärmiselt oluline. Loomulikult artikkel 5 toimib alati. Rahuajal erinevates heidutusoperatsioonides osalemine on aga iga riigi enda otsustada ja siin ei ole artikkel 5-ga pistmist.
Urve Tiidus küsis siin naiskaitseväelaste kohta. Jaa, neid on seal. Mängus on üks väga oluline detail: meie kaitseväelased osalevad ka baasi kaitsel ja baasi kaitsel on väga tähtis kontroll-läbilaskepunktide mehitamine. Sealse töö juurde kuulub ka inimeste füüsiline läbiotsimine ja nagu härra ministergi rõhutas, kultuurilistest eripäradest johtuvalt peab naist läbi otsima naine. Ja neil on ka teisi olulisi ülesandeid. Kui minna rohujuure tasandile, siis meie elukutseliste kaitseväelaste ehk Scoutspataljoni võitlejate seas on need välismissioonid äärmiselt oodatud, just nimelt kogemuste saamise pärast. Ja kui need inimesed tulevad saadud kogemustega tagasi Eestisse, on nad meie ajateenijatele kordi paremad koolitajad.
Aga komisjoni ettekandjana on mul kohustus ette lugeda ka menetluslikud otsused. Käesoleva aasta 5. aprilli istungil tutvustasid komisjonile Barkhane'i operatsiooni käsitleva otsuse eelnõu Kaitseministeeriumi kaitsepoliitika asekantsler Jonatan Vseviov, Kaitseväe juhataja asetäitja brigaadikindral Indrek Sirel ning teised Kaitseministeeriumi ja Kaitseväe esindajad. Kaitseväe luurekeskus tegi komisjoni liikmetele ka ülevaate operatsiooni piirkonnast ja sealsetest oludest. Menetluslikud otsused olid järgmised. Riigikaitsekomisjon otsustas 5. aprilli istungil konsensusega teha Riigikogu juhatusele ettepaneku lülitada arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu tänase istungi päevakorda. Lisaks otsustas komisjon samuti konsensusega teha Riigikogule ettepaneku otsuse eelnõu esimene lugemine lõpetada ning muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrata k.a 25. mai kell 17.15. Suur tänu! Olen valmis vastama küsimustele.

15:23 Aseesimees Enn Eesmaa
Igaks juhuks kontrollin üle: kas 25. aprill või 25. mai, nagu te ütlesite?

15:23 Madis Milling
25. mai. Jaa, ma parandan, dokumenti on sattunud kirjaviga. Tähtaeg on 25. aprill kell 17.15.

15:24 Aseesimees Enn Eesmaa
Selge! Mõned asjad käivad aeglaselt, aga mitte nii aeglaselt. Aitäh! Konsensusega võeti teie ettekanne ka vastu, ühtegi küsimust ei ole. Kolleeg Milling, aitäh! Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajaile, kui

selleks on soovi. Seda soovi ei ole. Tuletan meelde, et juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 608 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 25. aprilli kell 17.15. Head kolleegid, meie kohtume homme selles saalis juba kell 10 hommikul. Head tööpäeva jätku!

Istungi lõpp kell 15.25.